# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 250. — *Lunĭ, Marţĭ 25 Decemvre* — 1884.


In sĕrbătorile Crăciunului diarulŭ nostru nu va apăré.

## Cestiunea Universităţii române.

II.

*Braşovŭ*, 24 Decemvre.

„Cestiunea instrucţiunii poporale stă în „strînsă legătură cu cestiunea Universităţii; una „fără de cealaltă nu se póte deslegá."

Cuvintele acestea, rostite de către actualulŭ ministru-preşedinte unguresců, pe când era încă şefŭ alŭ oposiţiunei maghiare în camera deputaţilorŭ din Peşta, la 16 Februariu 1871, cuprindŭ unŭ programŭ întregŭ; ele ne arată ce trebue sĕ facemŭ, décă voimŭ sĕ ne asigurămŭ desvoltarea nóstră naţională românéscă şi ne desvĕlescŭ tot-odată presentulŭ celŭ hidosŭ şi ameninţătorŭ.

Când partida Diakiană a închisŭ porţile universităţii pentru limbile nemaghiare; când a declaratŭ în poreclita lege „despre egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ," că la universitate limba de propunere póte fi numai limba maghiară: atuncĭ orĭ şi ce omŭ cu minte şi revĕdĕtorŭ din sînulŭ naţiunei nóstre trebuia sĕ scie, că pentru Maghiarii dela putere cestiunea instrucţiunii poporale române nu mai esista decâtŭ în sensŭ negativŭ, adecă cu o stare de lucrurĭ, a căreia totală delăturare era dependentă dela timpŭ şi dela puterea factorilorŭ domnitorĭ.

Legea din 1879 pentru întroducerea limbei maghiare în scólele poporale ale nemaghiarilorŭ şi legea din 1882 pentru maghiarisarea succesivă a scólelorŭ secundare nu sunt decâtŭ urmarea logică a principiului odată stabilitŭ, că universităţile nu potŭ fi decâtŭ numai cu limbă şi cu spiritŭ maghiarŭ. Décă în acestŭ statŭ nu se admite nicĭ într'unŭ chipŭ o instruţiune mai înaltă română, atuncĭ instrucţiunea nóstră poporală nu mai are nicĭ unŭ razimŭ, ea încétă de a mai fi o stare de dreptŭ şi de progresŭ şi este numai o stare de faptŭ mereu ameninţată şi impedecată şi prin urmare cu necessitate regresantă.

Românii dela 1848 avéu sĕ se lupte încă cu iobăgia; cu tóte astea, când a sunatŭ ora libertăţii, ei nu s'au gânditŭ numai de a rupe lanţurile ce'i apĕsau, ci s'au gânditŭ şi la mijlócele de traiu naţionalŭ, după ce vorŭ devenì liberĭ de jugulŭ servituţii. Ei şĭ-au disŭ: o naţiune fără de limbă şi cultură naţională nu póte trăì; ér cult[illegible] poporŭ este condiţiunată şi ga[illegible] dămintele lui de sciinţă şi de [illegible] cerutŭ înainte de tóte pentru [illegible]varea naţională a Românilorŭ [illegible] Universităţĭ române.

[illegible] temeinică dovadă, că Românii dela [illegible] înţelesŭ că era neapĕratŭ de lipsă ca sĕ ne redicămŭ pentru apĕrarea instrucţiunei românescĭ o fortăréţă puternică, este însăşĭ purtarea adversarilorŭ noştri politicĭ.

După ce la 1868 au dĕrîmatŭ tóte întăriturile nóstre passagere de drepturĭ politice, ce ni le ridicasemŭ în anii premergătorĭ, şi ca sĕ'şĭ asigure isbânda, au construitŭ la 1872 în Cluşiu, fosta capitală a marelui principatŭ alŭ Transilvaniei, o formidabilă redută în contra nóstră: actuala Universitate maghiară.

Înţeles-au Românii dela 1872 pe deplinŭ gravitatea acestui evenimentŭ? Ne mângăiămŭ cu credinţa, că au înţeles'o. Dér fie că erau surprinşĭ de gróznicele loviturĭ, ce au urmatŭ una după alta asupra capului lorŭ într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ, fie că ei înşişĭ, desbinaţi în părerile lorŭ, nu'şĭ putéu da sémă de ajunsŭ de ceea ce se petrecea, destulŭ că istoria va scrie odată, spre marea mirare a urmaşilorŭ noştrĭ, că nu s'a făcutŭ o mişcare de protestare energică şi făţişă între Românĭ la înfiinţarea universităţii esclusivŭ maghiare din Cluşiu. Unulŭ dintre deputaţii românĭ bănăţenĭ, carĭ se aflau în dietă, a interpelatŭ pe guvernŭ, că în ce modŭ socotesce a respectá la acea universitate limba celei mai mari părţĭ a poporaţiunei Transilvaniei a naţiunei române? Ear comitetulŭ Associaţiunei române transilvane a aşternutu ministeriului de culte şi de instrucţiune o representaţiune, în care cerea, ca la amintita universitate „sĕ se redice catedre paritetice pentru propunerea studiilorŭ şi în limba română."

Atâta a fostŭ totŭ. Ministrulŭ de instrucţiune de atunci Pauler rĕspunsese: că pentru dênsulŭ în ce privesce universitatea din Cluşiu, suntŭ decidĕtorĭ numai §-ii 18 şi 19 ai articulului de lege 44 din 1868 (legea de naţionalitate), carĭ nu'lŭ obligă a luá în considerare limba română.

Nu mai putea fi prin urmare vorbă de concesiunĭ pentru limba română, ci numai de concesiunĭ în favórea limbei maghiare. Legea era pe partea ministrului şi a dietei.

In acéstă tristă epocă parte mare dintre Românii ardelenĭ, carĭ nu s'au mulţumitŭ numai cu decretarea politicei de resistenţă passivă, au contribuitŭ pentru înfiinţarea unei Academii române de drepturĭ. Ei au declaratŭ prin acésta de faptŭ, că naţiunea română nu póte renunţa la postulatulŭ sĕu cardinală dela 1848, fără de a renunţa la însăşĭ viaţa sa, la limba şi la cultura sa naţională.

Odată ajunşĭ aşa departe, adversarii noştri politicĭ au lucratŭ şi lucră neîntreruptŭ din rĕsputerĭ spre a sĕvĕrşĭ opera începută a nimicirei învĕţĕmentului Nemaghiarilorŭ şi a strînsei lui legăturĭ cu instrucţiunea academică maghiară.

In acéstă stăruinţă de distrugere şi de nivelare spre a creá o unitate imaginară maghiară, adversarii noştri au fostŭ nu numai odată întrerupţĭ de glasulŭ postulatelorŭ naţiunilorŭ desmoştenite. Insĕ la tóte cererile nóstre de a ni se dá mijlóce pentru o cultură mai înaltă ei ne rĕspundŭ: Nu suntŭ destule scoli şi universităţĭ ungurescĭ? N'aveţĭ decâtŭ sĕ ve trămiteţĭ copii la ele!

Dura necesitate a adusŭ o mulţime de tineri românĭ şi la universităţile maghiare, înfiinţate şi susţinute din veniturile statului, la care contribuimŭ cu toţii.

Şi ce au trebuitŭ ei sĕ esperieze acolo? Mai în anii dintéiu au fostŭ toleraţĭ, mai târdiu au fostŭ declaraţĭ de străinĭ şi pe urmă au fostŭ batjocuriţĭ şi huiduiţĭ în modulŭ celŭ mai brutalŭ.

Cunóscemŭ causele acestei tractărĭ. Tinerii noştri visitéză universităţile maghiare numai spre a'şĭ câştigá învĕţătură, ér nu de a se face Maghiarĭ. Faptulŭ acesta însĕ nu este compatibilŭ cu scopulŭ universităţilorŭ maghiare.

Deodată n'a mai fostŭ destulŭ, ca fiii de Românŭ sĕ înveţe limba maghiară, ci sĕ cere dela ei ca sĕ se desbrace de sentimentele lorŭ românescĭ şi s'adopteze sentimente maghiare.

Se cere prin urmare dela tinerimea nóstră ca sĕ-şĭ smulgă inima din peptŭ, o imposibilitate vĕdită. Şi acéstă nedréptă şi neumană pretensiune nu însémnă adĭ nimicŭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ că Românului nicĭ la universitatea maghiară nu'i mai este ertatŭ a se cultivá.

In aceste critice împrejurărĭ, cestiunea creării unei universităţĭ române încétă de a fi numai o cestiune literară - politică şi devine o cestiune de înaltă ordine socială, o cestiune a libertăţii poporului românŭ în acestŭ statŭ, o eminentă cestiune despre împărtăşirea numerosului poporŭ românŭ din Transilvania, Bănatŭ şi Ţéra ungurécă la civilisaţiunea europénă.

———o———

### Vorbirea de anulŭ nou a d-lui Tisza.

In diua de anulŭ nou, alŭ călindarului gregorianŭ, membrii partidei liberale au mersŭ la d-lŭ Tisza sĕ-lŭ felicite. După ce vorbì comitele Csaky în numele partidei, rĕspunse d-lŭ Tisza:

In întroducerea discursului sĕu d-lŭ Tisza accentuéză, că-i servesce spre deosebită plăcere, că vorbitorulŭ maiorităţii este comitele Ladislau Csaky, care este viulŭ semnŭ alŭ legăturei dintre partida liberală de odinióră şi cea de astădĭ; a acelei partide liberale, a căreia ţintă n'a fostŭ alta decâtŭ a partidei de astădĭ, adecă întemierea statului ugnarŭ şi întărirea lui, ridicarea lui în şirulŭ statelorŭ de cultură apusene, pe o tréptă de cultură mai înaltă şi desvoltarea lui în direcţiunea liberală. Póte că nu mĕ înşelŭ décă dicŭ, că naţiunea atuncĭ când la alegerile trecute a datŭ unŭ semnŭ de încredere atâtŭ de strălucitŭ partidei liberale şi guvernului, a făcut-o acésta în consciinţă, că partida şi guvernulŭ vorŭ urmărí consucuentŭ aceeaşĭ ţintă, întărirea statului ungarŭ, ridicarea lui la unŭ gradŭ mai înaltŭ de cultură şi desvoltarea lui în direcţiune liberală. Dér eu sĕmţŭ, şi cu mine de sigurŭ sĕmţiţĭ cu toţii, că acestŭ votŭ ne impune şi o datoriă mare şi strictă, de a nu ne retrage dinaintea nicĭ unei greutăţĭ şi de a nu lăsá sĕ cadă stegulŭ, sub care din diferitele clase ale ţĕrei s'a făcutŭ o singură naţiune, datoria de a împedecá ca naţiunea unitară sĕ nu se desbine éraşĭ, în diferite clase fie în urma a orĭ şi ce felŭ de influinţe. (Eljenurĭ şi aplause!)

După aceea vorbindŭ de organisaţiunea cea nouă a camerei magnaţilorŭ şi de proiectulŭ de lege ce l'a presentatŭ guvernulŭ în privinţa acésta, dice, că idea conducĕtóre a guvernului, a fostŭ, ca camera magnaţilorŭ sĕ fie întru tóte împrejurările, faţă de orĭ şi cine, păzitorulŭ şi apĕrătorulŭ ideei de statŭ ungarŭ şi deórece este convinsŭ că acestŭ proiectŭ de lege va corĕspunde numai atuncĭ scopului arĕtatŭ, décă va rĕmâné în principiile sale fundamentale, aşa cum a fostŭ presintatŭ, a pledatŭ în comisiune pentru acestŭ principiu fundamentalŭ şi ţine şi acuma tare la elŭ.

Părerea unora este, că acestŭ proectŭ întroduce în camera magnaţilorŭ unŭ nou elementŭ şi o nouă basă — numirea de membri. Onoraţilorŭ mei amicĭ! Unŭ nou momentŭ este acela, că acum numirile se facŭ pentru viaţă. A susţine însĕ că camera magnaţilorŭ, în care şi astădĭ împreună cu Croaţii şedŭ 71 de prefecţĭ, carĭ nu numai, că suntŭ numiţĭ, ci potŭ fi şi destituiţĭ de guvernŭ după placŭ şi în care împreună cu episcopii titularĭ, şedŭ vre-o 90 de membrii numiţĭ — a dice că acéstă cameră devine prin aceea mai dependentă şi că înlocuirea prefecţilorŭ etc. prin totŭ atâţĭ membrii numiţĭ însémnă a întroduce unŭ nou principiu, care ameninţă independenţa camerei magnaţilorŭ; acésta, credŭ eu, nu se póte dice. Cealaltă obiecţiune este, că numirea forméză pentru cabinetulŭ actualŭ unŭ interesŭ de putere. Décă m'ar fi condusŭ interesulŭ de putere atuncĭ aşŭ fi primitŭ cu amêndouĕ mânile propunerile oposiţionalilorŭ, ca în locŭ de numirĭ sĕ se alégă membrii camerei magnaţilorŭ de către congregaţiunile comitatense; căcĭ — în

privința acésta mě provocŭ la discursurile ținute de oposițiunalĭ cu ocasiunea desbaterei de adresă, atuncĭ 9 din 10 părțĭ ai membrilorŭ aleșĭ arŭ aparținea partidei guvernului.

Sfêrșindŭ ministrulŭ-președinte ḑise: Vomŭ avé sĕ luptămŭ cu greutățĭ dér aceste greutățĭ nu vorŭ fi neînvincibile, décă ca și în timpurile trecute așa și în viitorŭ partida și guvernulŭ vorŭ rĕmâné unite în încredere și sinceritate și de aceea urezŭ: Sĕ dea D-ḑeu, ca anulŭ viitorŭ sĕ fie pentru patria nóstră unguréscă și pentru statulŭ nostru ungurescŭ unŭ anŭ fericitŭ. (Eljenurĭ prelungite.)

»N. fr. Presse« ḑice cu privire la acestŭ discursŭ: Discursulŭ ministrului-președinte ungurescŭ anevoe va satisface asteptărilorŭ, ce s'au pusŭ întrênsulŭ. Esaminândŭ mai de aprópe discursulŭ, elŭ nu este decâtŭ o polemică în contra obiecțiunilorŭ, ce se facŭ din partea oposițională asupra proiectului guvernului privitorŭ la reforma camerei magnațilorŭ. In fruntea oposițiunii în acéstă afacere stă comitele Juliu Andrassy si d-nu Tisza trebue sĕ aibă basate îngrijirĭ, din causa resistinței, ce sĕ arată décă se hotăresce, ca la o ocasiune atâtŭ de solemnă sĕ intre în discusiune formală asupra cestiunei camerei magnațilorŭ cu intențiunea clară de a capacită pe contrari sĕi séu celŭ puținŭ de a preocupă în contra lorŭ opiniunea publică. Trebue sĕ ne surprindă de altă parte definițiunea lui Tisza despre scopurile partidei liberale. Ţisza ḑice că partida își schimbă drumulŭ, nu însĕ ținta. Ușorŭ se póte însĕ ca ea pășindŭ pe altă cărare sĕ-și pérdă din vedere și ținta.

## DIN CROAŢIA.

In 2 Ianuarie st. n. s'a presentatŭ în cele din urmă oposițiunea croată érășĭ în dietă. Deputatulŭ Hincovicĭ, Starcevicianŭ, a cerutŭ în scrisŭ ca protestulŭ partide Starcevicĭ în contra declarațiel președintelui, făcutŭ cu ocasiunea desbaterii adresei sĕ se ia la protocolŭ, însĕ președintele a declaratŭ, că nu póte sĕ dea cetire interpelațiunei lui Hincovicĭ, deórece cuprinsulŭ ei este așa încâtŭ nu se póte ceti în dietă. Hincovicĭ declară, că ia la cunoscință rĕspunsulŭ președintelui. După aceea a interpelatŭ David Starcevicĭ, că de ce a fostŭ eschisŭ din dietă? Președintele rĕspunse, că nu e datorŭ a'i da socotélă despre acésta. După mai multe întrebărĭ din partea Starcevicianilorŭ, dieta trece la ordinea ḑilei: desbaterea asupra proiectului de indemnitate, care se cere pentru 4 lunĭ pe basa bugetului.

Zoricĭ (din partida Strossmayer) ḑice, că n'are încredere în guvernulŭ actualŭ, căcĭ elŭ a eșitŭ din încrederea guvernului ungurescŭ, care pórtă consecventŭ o politică de nimicire în contra Croației. Comitele Khuen, maioritatea dietei croate, Tisza și chiar și oposițiunea maghiară stau toțĭ pe basa pactului ungaro-croatŭ și totușĭ câtŭ de deosebitŭ înțelege fiecare acéstă lege. Celŭ mai sincerŭ e încă Banulŭ, care lucră pe față pentru unitatea statului ungarŭ. Maioritatea dietei cugetă altfelŭ, dér totușĭ îlŭ sprijinesce. Tisza și Banulŭ ḑicŭ, că legea nu e vĕtămată; maioritatea crede contrarulŭ. Cunoscêndŭ principiele guvernului ungurescŭ, elŭ (Zoricĭ) nu așteptă dela deputațiunea regnicolară nicĭ unŭ succesŭ. Elŭ critică mai departe atitudinea deputațilorŭ croațĭ în dieta din Pesta față cu atacurile deputatului Ungron Gabór și a celorlalțĭ Ungurĭ. Ungaria, ḑise elŭ, nu va fi nicĭodată dréptă față cu Croația.

Ședința se continuă séra. Celŭ dênteiu vorbitorŭ fŭ Kamenar. Elŭ declară, că nu póte vota indemnitatea. O sĕ vie încă timpulŭ, ca nicĭ unŭ omŭ de omeniă sĕ nu mai voiéscă sĕ fie alesŭ în dietă. De frații Maghiarĭ nu mai voesce sĕ scie nimicŭ. Ei au adusŭ rĕulŭ în țéră. Kamenar provócă pe Sêrbĭ de a părăsi literile cirile și a primi scrierea cu litere latine, ca poporulŭ sĕ nu fie desbinatŭ în 2 Tabere. Folnegovicĭ ḑice, că din ce în ce situațiunea devine mai grea. Acestŭ sistemŭ trebue delăturatŭ, căcĭ elŭ nu mai póte sĕ se susțină. Baronulŭ Zsivkovicĭ se încércă a lua în apĕrare guvernulŭ croatŭ și pledéză pentru indemnitate. Mai vorbesce deputatulŭ Frank ḑicêndŭ, că Ungaria sĕ fie a Ungurilorŭ, Croația a Croaților.

Guvernulŭ ungurescŭ vorbesce în rescriptulŭ câtră dieta croată numai despre nisce »neînțelegerĭ« ce suntŭ de a se delătura de câtră deputațiunea regnicolară. In faptŭ însĕ nu e vorbă de neînțelegerĭ ci de lărgirea autonomiei Croației, la care năsuesce chiar și partida guvernamentală croată, stândŭ astfelŭ pe o basă diferită de aceea a guvernului ungurescŭ și a Banului. Acéstă deosebire a accentuat-o Zoricĭ fórte bine ḑicêndŭ, că nu se așteptă la nicĭ unŭ resultatŭ favorabilŭ din partea deputațiunei regnicolare.

## SCIRILE ḐILEI.

Aflămŭ că erĭ s'a adunatŭ în locuința d-lui prefectŭ comite Bethlen comitetulŭ pentru crearea unui fondŭ de teatru în Brașovŭ, alŭ cărui președinte este d. primarŭ de Brennerberg. S'a discutatŭ cestiunea clădirii unui teatru nou într'unŭ timpŭ câtŭ mai apropiatŭ. Ca locŭ de clădire s'a alesŭ terenulŭ din fața noului edificiu alŭ institutului de pensiunĭ. Inginerulŭ orașului d. Kertsch, care a fostŭ de față, a declaratŭ că dênsulŭ va face unŭ planŭ, după care sĕ se zidéscă teatrulŭ și cu suma de v'ro 80,000 fl. Elŭ a și fostŭ însărcinatŭ cu compunerea planului. Zidirea sĕ fie așa de mare, ca sĕ 'ncapă 800 până la 1000 de persóne. Au convenitŭ cu toții, ca sĕ se formeze o societate de acțiunĭ, care sĕ procure suma necesară. Teatrulŭ sĕ fie gata în timpŭ de doi anĭ. Audimŭ că încurêndŭ se va mai ține o ședință, în care se va lua o hotărîre definitivă, făcêndu-se apelŭ pentru sprijinirea nouei societățĭ de acțiunĭ. D. primarŭ de Brennerberg ar fi declaratŭ, că și comuna e aplecată a contribui cu o sumă órecare la edificarea teatrului.

Necesitatea d'a se zidi unŭ teatru s'a simțitŭ de multŭ, și modulŭ de a se forma a societate de acțiunĭ e fórte nimeritŭ. Câtŭ pentru comună, ea nu e în posițiune de a repara acuma ceea ce n'a făcutŭ atuncĭ, când nu era 'ngloduată în datorii. După cum stau lucrurile, ni se pare că poporațiunea ar preferi mai bine sĕ rĕmână fără teatru nou, decâtŭ sĕ se mai vadă încărcată și cu darea de teatru. Tristŭ, dar adevĕretŭ.

—0—

Mercurĭ în 26 l. c., a doua ḑi de Crăciunŭ, societatea sodalilorŭ românĭ din Brașovŭ arangéză o producțiune și petrecere colegială, împreunată cu cântărĭ și declamațiunĭ esecutate de membrii societății cu concursulŭ orchestrei capelei militare a regim. de infant. c. r. Nr. 2 Alexandru. Producțiunea se va ține în sala otelului Nr. I. după următórea programă:

1. Comedia: Ouverture de Keller, musica militară. 2. »La o rondurelă« de Stefănescu, Chorulŭ Sodalilorŭ. 3. »Românŭ verde ca stejarulŭ,« Solo Bariton esecutatŭ de G. Birea. 4 »Primăvéra« de I. Mureșianu, Chorulŭ Sodalilorŭ. 5. »Frații Jderĭ« de Vasilie Alexandri, declamată de D-nulŭ S. Teodoru. 6. »Potpouri românŭ« de Saidemann, esecutatŭ de musica militară. 7. »Adio la Patriă« de Th. Georgescu, Solo-Tenor esecutatŭ de d-lŭ D. Oprescu. 8. »Hora« de Porumbescu, Chorulŭ Sodalilorŭ. 9. »Marșulŭ lui Horia« de Musica militară. — După producțiune urméză danțŭ. Începutulŭ la 8 óre séra.

—0—

»Reuniunea femeilorŭ române« din Aradŭ și provinciă va da unŭ balŭ Joi în 5 Februariu nou 1885 în sala hotelului »Crucea albă« din Aradŭ. Venitulŭ balului e menitŭ pentru fondulŭ Reuniunei, în scopŭ de-a înființa unŭ institutŭ pentru educațiunea fetelorŭ române. Inceputulŭ la 8 óre séra. Bilete de intrare: Pentru familiă 5 fl.; pentru persónă 2 fl. Galeria: rîndulŭ I cu 3 fl.; alŭ II cu 2 fl.; alŭ III cu 1 fl. Ofertele generóse a se trimite casierei, Letița Oncu, strada Petöfi Nr. 1. Onoratele dame suntŭ rugate a se presinta, pe câtŭ e posibilŭ, în costumŭ naționalŭ.

—0—

Locotenentulŭ Petru Șerbescu se transferă pe propria'i cheltuială de la reg. 64 la alŭ 2-lea de inf.

—0—

In nóptea de 29 spre 30, căruța de poștă a fostŭ atacată de hoțĭ între Maros-Ladány și Szeghalom. Tâlharii împușcară pe vizitiulŭ căruței de poștă de pe capră, așa că acesta rĕmase pe locŭ mortŭ și totdeodată luară din căruță 7 epistole cu banĭ în valóre de 1200 fl. După o scire telegrafică a fostŭ aflatŭ unulŭ dintre făptuitorĭ furtișagului, și adecă unŭ locuitorŭ din Szeghalom Ludvig Szivos și a fostŭ arestatŭ de șefulŭ gendarmeriei Missunay. La elŭ s'au găsitŭ din banĭ furațĭ 1111 fl.

—0—

Deputatulŭ ungurŭ Emerich Szalay, după unŭ arestŭ de 14 ḑile pentru delictulŭ de duelŭ, a fostŭ eliberatŭ.

—0—

Intre soldații de liniă și între honveḑii, carĭ garnisonéză în Fiume, a fostŭ Sâmbătă în 27 Decemvre n. o strașnică încăerare.

—0—

In proiectulŭ depusŭ la Camera română pentru reformarea Sinodului, ce cere ca; a) Afară de mitropolițĭ și de episcopĭ, preoțĭ mirenĭ și laicĭ vorŭ fi admișĭ în Sinodŭ. b) Sentințele consistoriilorŭ suntŭ decisive ca și acelea ale tribunalelorŭ; mitropoliții, episcopii sĕu delegații lorŭ iau parte la lucrările consistoriului. c) Remaniarea circumscripției dieceselorŭ a fostŭ făcută întrunŭ chipŭ mai raționalŭ; s'au lăsatŭ patru judeçe fiecărui mitropolitŭ și fiecărui episcopŭ pentru a face cu putință inspectarea lorŭ. d) S'a datŭ ministrului cultelorŭ mai multă autoritate ca represintantŭ alŭ guvernului. e) Cu remaniarea circumscripției dieceselorŭ s'a permutatŭ episcopulŭ de Râmnicŭ la Craiova, vechia capitală a Olteniei, ca odiniórá.

—0—

Din R. Vâlcea se scrie »Rĕsboiulul,« că niște Italienĭ, carĭ lucréză la o carieră de piatră de lângă Ocna, au găsitŭ o comóră, conținêndŭ o cantitate însemnată de monedĭ antice. Dupăce au împărțitŭ între ḑênșii lucrurile găsite, unii din ei au și plecatŭ d'acolo, alții au vêndutŭ sĕu cheltuitŭ acele monedĭ pe la cârciumĭ, mâncândŭ și bêndŭ. Descoperindu-se acestŭ faptŭ, d. prefectŭ alŭ districtului a adunatŭ de pe la diferite cârciumĭ și alte case ceva din acele monedĭ, urmărindŭ și pe cele-l'alte

—0—

O telegramă din Londra comunică, că princesa Beatrice, fata cea mai tênĕră e reginei Victoria, s'a logoditŭ cu prințulŭ Enricŭ de Battenberg, Princesa e de 25 de anĭ, ér prințulŭ de 26. Se ḑice că princesa Beatrice a

## FOILETONŬ.

### Publicitatea la Romanii cei vechĭ.

Gândindu-ne la deosebirile, carĭ despartŭ viața modernă de viața clasică a anticitățiĭ, ne vine în minte, pe lângă minunatele progrese ale aborului și ale schinteii electrice, acelŭ puternicŭ factorŭ de publicitate, pe care îlŭ numimŭ pressă. Arta tipografică se înfățișéză cetățénului din secululŭ alŭ 19-lea ca o condițiune fundamentală, ca o basă a ḑiaristicei, așa că elŭ este pe deplinŭ convinsŭ, că ḑiarulŭ a cărui cuprinsŭ îi diregŭ cafeua la dejunŭ c'unŭ substratŭ spiritualŭ, nu numai după formă, ci chiar și după ideiă este unŭ resultatŭ, o achisițiune a fericitului timpŭ modernŭ.

Și întradevĕrŭ flórea deplinŭ desvoltată a publicității nóstre moderne se deosebesce ca cerulŭ de pămêntŭ de stările seculilorŭ mai dinainte. Pe timpulŭ lui Luther, de esemplu, nu era încă nimica, nu esistă absolutŭ nimicŭ, ceea ce s'ar putea câtușĭ de puținŭ asemâna cu pressa modernă. Fără nicĭ o legătură, fără nicĭ o atingere cu evenimentele epocei sale, a trăitŭ ca într'unŭ visŭ chiar minoritatea învĕțațilorŭ și numai după timpŭ îndelungatŭ atinsă fiindŭ de undele, carĭ s'au produsŭ pe suprafața secolului stagnatorŭ, a sĕvêrșitŭ o faptă istorică, o faptă de mare importanță. Numai ceea ce ajungea pe cale oficială din centrulŭ puterii statului spre periferiă séu ceea ce o faimă de deosbită importanță ducea preste țĕrĭ și ținuturĭ, numai aceea ajungea lesne și în timpŭ scurtŭ la urechile cetățenilorŭ. Insĕ întêmplarea a fostŭ ocârmuitórea cea mai înaltă a acestei publicitățĭ de sistemă, de siguritate séu positivitate nicĭ că mai încăpea vorbă.

Șcirile ajungeau din gură în gură numai diformate și esagerate séu micșorate. Lumea își zugrăvea în creerii sĕi lucrurile într'unŭ modŭ atâtŭ de neautenticŭ precum își zugrăvéu evlavioșii pictorĭ italianĭ ceriulŭ și pămêntulŭ în creațiunile lorŭ. Pentru aceea contraḑicerile au rĕmasŭ nedeslegate; frumósa icónă dela altarŭ, care înfățișéză pe Mântuitorulŭ nostru rĕstignitŭ pe cruce și la picióarele lui pe fecióra Maria cu copilulŭ Isusŭ în brațe, tóte în compositiune uniformă, póte sĕ tréćă de o zăpăcélă naivă — grotescă, care predomnia priceperea istorică din acelŭ timpŭ. Precum în multe alte privințe așa și în acésta notéză evulŭ mediu partea retrogradă din spirala desvoltării. Roma antică nu suferea de acéstă lipsă: ea poseda, nu numai o publicitate bine organisată, ci și o ḑiaristică capabilă de lucrurĭ marĭ.

Vorbindŭ aci de publicitate, nu înțelegemŭ aceea publicitate a vieții, care încă din timpurile cele mai vechĭ a fostŭ caracteristică pentru Italia și în multe privințe putea înlocuí publicitatea în înțelesŭ strênsŭ. Roma a fostŭ fórte bogată în localitățĭ de totŭ felulŭ, unde ómenii se adunau fără grijă, ișĭ schimbau ideile și impresiunile, punéu în circulațiune și comentau întêmplările ḑilei — dela celŭ mai prospĕtŭ rescriptŭ alŭ împĕratului până la epigramulŭ ridiculŭ alŭ celui mai subor[illegible] parasitŭ. In Roma se afla mai înainte de tóte [illegible] mare de locurĭ și de strade privelegiate, [illegible] curĭ de întêlnire la anumite ór[illegible] dorea sĕ afle noutățĭ. Stațiunĭ (s[illegible] acele locurĭ de întêlnire și de povesti[illegible] lațiunea din aceste locurĭ ne aducŭ amint[illegible] tea pe piața lui Marcu din Veneția. »Locurĭ [illegible] nire« cercetate de publiculŭ de rêndŭ mai are și [illegible]ḑĭ cetatea eternă de pe cele șépte coline. In tótă Dumineca bișbăe piața Panteonului și piața Colona de cetățenĭ din clasa mijlociă și de josŭ, de țĕranĭ ș. a., carĭ stau în grupurĭ și povestescŭ cu o vioiciune neobosită....

Afară de localitățile mai susŭ pomenite mai erau încă multe localitățĭ, carĭ în privința fisionomiei lorŭ se potŭ asemĕnă cu cafenelele nóstre séu cu foișórele teatrelorŭ nóstre. Tare cercetate erau pe timpulŭ când vechii Romanĭ se adunau a poveste în locurile rĕcoritóre ale termelorŭ, arenele de luptă, porticele (d. e. porticulŭ lui Agripa pe câmpulŭ lui Marte), ba chiar templele. Ómenii setoșĭ de sciință și de literatură se întêlneau în bibliotecile publice și în magazinele librarilorŭ; unŭ usŭ care chiar și astăḑĭ este în vigóre în întréga Italiă. Mai

respinsŭ până acum tóte propunerile de căsătoriă, din causa doliului pentru nenorocitulŭ fiu alŭ lui Napoleonŭ III, căruia princessa îĭ dedicase inima sa.

—0—

După cum anunţă o telegramă din Londra, s'a întêmplatŭ nu de parte de Penistone pe linia cea mare a drumului de ferŭ Manchester-Bransley o ciocnire intre 2 trenurĭ. Vina la acéstă nenorocire o are neprecauţiunea maşinistului. Intregulŭ personalŭ alŭ trenului a fostŭ omorîtŭ, o mulţime de persóne rănite şi mai mulţĭ pasagerĭ aflaţĭ morţĭ.

—0—

O telegramă a lui »Temps‘ spune, că jertfele cutremului din Spania se suie la 2000 persóne. Unŭ nou cutremurŭ a distrusŭ oraşele Torrox si Jayena.

—0—

Se scrie din Stockholm: In castelulŭ regalŭ de aicĭ s'a datŭ ordinŭ urgentŭ, ca în 2 odăi locuite de princessa de corónă (odaia de scrisŭ şi de dormitŭ) sĕ se pună nouĕ tapeturĭ. Sănătatea princesei nu era de câtva timpŭ tocmai bună şi prin cercetare amĕnunţită s'a constatatŭ, că tapeturile în numitele 2 odăi conţineau multŭ arsenicŭ.

—0—

Epidemia din urmă, din Italia, a costatŭ mai multŭ de 91,000 lire. Deficitulŭ, pe care l'a suferitŭ ţéra din causa împuţinărei numĕrului turiştilorŭ (călĕtorilorŭ), se urcă la 15 milióne de florinĭ.

## Agitaţiunĭ unguresci în Moldova.

In şedinţa dela 18 Decemvre a camerii române, d. T. Maiorescu, rĕspundêndŭ la interpelarea d-lui Cogălniceanu relativă totŭ la Sf. Sinodŭ şi la actuala stare a preoţimei, ḑise între altele despre judeţulŭ Romanŭ, unde suntŭ sate, care pentru a treia parte au locuitorĭ catolicĭ, urmĕtórele cu privire la atitudinea prelaţilorŭ în contra catolicismului:

„In judeţulŭ Romanŭ până mai deunăḑĭ veneau preoţĭ Italienĭ, si până când au fostŭ lucrurile aşa, tótă lumea trăiă în bună pace. Dela unŭ timpŭ încóce s'au rechematŭ preoţii italienĭ şi se trimitŭ acolo preoţĭ ungurĭ, aşa încâtŭ este o intrégă agitaţiune de unŭ caracterŭ streinŭ de însăşĭ religia.

„De acéstă tendinţă a preoţilorŭ ungurĭ suntŭ sigurŭ, că guvernulŭ din Pesta este streinŭ. Dar suntŭ în Ungaria, ca în orĭ ce statŭ liberŭ, totŭ felulŭ de tendinţe a diferitelorŭ partide în afară de guvernŭ, şi póte de acolo vine mişcarea, care are aerulŭ de a face din unii preoţĭ catolicĭ ai judeţului Romanului nu numai apostolĭ ai religiunei, ci apostolĭ cu intenţiunĭ vĕdite de agitărĭ naţionale politice în contra nóstră. (Aplause)

»Apoi, D-lorŭ deputaţĭ, décă în momentulŭ de faţă guvernulŭ ţĕrei nóstre, décă toţĭ ómenii noştri politicĭ şi în timpii din urmă chiar tótă presa nóstră (căcĭ şi »România Liberă‘, care avea înainte o altă direcţiune, şi-a schimbat'o astăḑĭ), décă ḑicŭ, totŭ ce se mişcă în acéstă ţéră ca viaţă publică, se feresce cu cea mai mare scrupulositate de a se amesteca întru ceva în statulŭ vecinŭ, unde suntŭ Românĭ, décă într'acéstă reservă absolută noi putemŭ servi de modelŭ de bunĭ vecinĭ; apoi suntemŭ şi noi în dreptŭ a cere, ca nicĭ în mijloculŭ nostru, în ţéra nóstră, sĕ nu se încerce din partea unorŭ Ungurĭ agitaţiunĭ în sensulŭ contrarŭ nouĕ.‘ (Aplause)

### Societatea academică „România Jună“ în Viena.

Dilele acestea amŭ primitŭ raportulŭ anualŭ alŭ societăţii »România Jună« despre alŭ XIV-lea anŭ administrativŭ, dela 1 Octomvre 1883 până la 30 Septemvre 1884. Raportulŭ ne spune în partea sa generală, că în decursulŭ acestui anŭ a crescutŭ atâtŭ fondulŭ disponibilŭ câtŭ şi celŭ neatacabilŭ alŭ societăţii. Astăḑi fondulŭ disponibilŭ e de 2117 fl. 79 cr. şi celŭ neatacabilŭ de 7831 fl. 6 cr.; afară de acésta s'a mai creatŭ unŭ fondŭ de reservă de 500 fl. Resultă aşa dér unŭ plus de 2239 fl. 04 cr. Balulŭ românŭ din Viena a adusŭ în anulŭ 1883 societăţii suma de 2273 fl. 24 cr. Se scie că acestŭ balŭ, ca şi acelŭ ce se va da în anulŭ curentŭ, stă sub protectoratulŭ Alteţei Sale imperiale archiducelui Rainer. Majestatea Sa împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ a donatŭ pre séma balului suma de 100 fl., M. S. Regele Carolŭ asemenea suma de 100 fl, ér A. S. principele G. Bibescu 200 francĭ. Intre membrii fundatorĭ societatea a înscrisŭ pe Il. S. episcopulŭ Ioane Popasu, care i-a donatŭ 50 fl. şi pe d-nu Diamandi Manole, care i-a donatŭ 100 fl. Ca membrĭ onorarĭ a numitŭ societatea în adunarea generală din 1883 pe Il. S. d-nu episcopŭ Popasu şi pe d-nu G. Bariţŭ, ér ca membrii emeritaţĭ pe d-nii C. V. Popŭ pretore şi A. Bârsanŭ profesorŭ. Membrii ordinarĭ suntŭ 50 la numĕrŭ. Biblioteca societăţii s'a urcatŭ la numĕrulŭ de 1307 opurĭ şi în cabinetulŭ ei de lectură se află 50 de diferite ḑiare.

Amŭ fi doritŭ ca raportorulŭ sĕ accentueze mai multŭ operatele literare. Acestea ce-i dreptŭ au fostŭ în anulŭ trecutŭ cam modeste la numĕrŭ, căcĭ în 13 şedinţe s'au cetitŭ numai 5 tractate, abstrăgêndŭ dela criticile făcute asupra lorŭ. Vedemŭ cu părere de rĕu, că nicĭ între aceste puţine operate nu se află măcarŭ unulŭ singurŭ din istoria Românilorŭ.

Sperămŭ, că pe viitorŭ se va împlini şi acestŭ golŭ şi dorimŭ din sufletŭ ca activitatea pe têrĕmulŭ literarŭ naţionalŭ a tinerilorŭ noştrii din Viena sĕ crescă în proporţiune cu venitele şi cu celelalte succese ale societăţii.

### Crăciunulŭ sĕracului.

Era în ajunulŭ Crăciunului. Ningea desŭ şi fulgiii de zăpadă, pe carĭ unŭ vêntŭ rece îĭ făcea sĕ se jóce în căderea lorŭ ca nişte fluturaşĭ sburdalnicĭ, te isbéu în faţă, încâtŭ abia puteĭ vedea înainte.

Cu tóte acestea, stradele furnicau de lume, erau multe de têrguitŭ, căcĭ multe cerŭ sĕrbĕtorile.

Timpulŭ celŭ urîtŭ şi îmbulzéla cea mare făceau sĕ rĕmêiă neobservată, în colţulŭ unei strade, o femee cu doi copilaşĭ sgreburêndŭ de frigŭ. Marĭ durerĭ avea sĕrmana femee, o spuneau acésta ochii ei, carĭ se prefăcuseră în douĕ lacurĭ de lacrime.

— Mamă dragă, mi-e frigŭ, ar fi vremea sĕ'mĭ cumperi hăinuţele, ce mĭ le-ai făgăduitŭ, ḑise Marióra, care se învineţise de frigŭ.

— Şi mie, scumpă mamă, ḑise Ionelŭ, ai căruĭ dinţĭ clănţăneau în gură.

Sĕrmana femee oftă şi inima'i svêcnea de credea că'i sparge peptulŭ; le făgăduise totŭ ce ceruseră copii, căcĭ ce nu le-ar fi datŭ, dacă ar fi avutŭ!

Bogaţii treceau pe dinaintea ei fără s'o bage în sémă, căcĭ cu tótă miseria, ea nu îndrăsnea sĕ întindă mâna după ajutorŭ. Şi cine scie ce i s'ar fi rĕspunsŭ de aceia, carĭ n'au gustatŭ nicĭ odată miseria!

Incepuse a însera. Desperarea'i era mare, nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăiri nu'i venea. Mai trebuia sĕ'şĭ spue durerile? Imbrăcămintea, lacrimile, care'i îngheţaseră pe obrazŭ, faţa'i palidă ca făclia, Marióra şi Ionelŭ, carĭ se strâmbaseră de frigŭ, nu dovedeau miseria în tótă goliciunea ei? Dér celŭ bogatŭ despreţuesce séu nu bagă în sémă nenorocirea altora.

Copilaşii începuseră a plânge, fómea şi frigulŭ îi chinuiau cumplitŭ. Sĕrmana femee trebuia sĕ se întórcă acasă, dér când se gândea că n'avea nicĭ măcarŭ o mâna de mălaiu, nicĭ unŭ găteţŭ de lemnŭ, cu care sĕ amorţéscă fómea copiilorŭ şi frigulŭ din casă, ale căreĭ ferestre erau îngheţate tunŭ, ar fi doritŭ sĕ se despice mai bine pămêntulŭ sub piciórele şi sĕ o înghiţă cu copii cu totŭ.

*

In casa unui bogatulŭ era altfelŭ. Hăinuţele şi jucăriile, pentru care mulţĭ banĭ se cheltuiseră, adunaseră pe copii împrejurulŭ lorŭ, precum o masă întinsă şi încărcată cu cele mai alese măncărĭ avea s'adune împrejurulŭ ei nu numai pe ai casei, ci şi pe alţĭ cunoscuţĭ. Veselia era mare. Fómea şi frigulŭ le erau necunoscute. Nicĭ unulŭ nu se gândea câte suferinţe suntŭ în casele celorŭ săracĭ. Ei nu doréu sĕ se despice pămêntulŭ sub piciórele lorŭ. Voiau sĕ trăiască, căcĭ viaţa nu le era grea povară. Câţĭ nenorociţĭ nu s'ar fi saturatŭ din fărîmile ce se aduuau de pe mesele lorŭ.

Dér sĕraculŭ nu îndrăsnea sĕ între în curte. Servitorii l'ar fi datŭ afară ca p'unŭ netrebnicŭ.

*

Pe când sĕrmana femee aştepta ajutorŭ în colţulŭ stradei, ér bogatulŭ făcea pregătirile pentru ospĕţulŭ şi veselia de Crăciunŭ, într'o căsuţă săracă dintr'o stradă laterală se petreceau lucrurĭ, care'ţĭ sfîşiau inima.

In căsuţă nu ere decâtŭ unŭ patŭ, o masă şi câte-va scaune. Patulŭ era aşternutŭ cu paie şi peste ele o velinţă şi o perină. Pe pat zăcea unŭ bolnavŭ, care se lupta cu mórtea.

Esecutorulŭ de dare nu găsise altă ḑi de a esecudarea decâtŭ tocmai ajunulŭ Crăciunului şi în acéstă ḑi tocmai sĕrăcimea era destinată sĕ fie lovită de esecuţiune. Căsuţa bolnavului veni la rêndŭ. Nicĭ miseria din casă, nicĭ rugămintele bolnavului, care abia mai scotea vorba din gură, nu putŭ mişca inima de pétră a esecutorului. N'avŭ ce sĕ esecute decâtŭ velinţa şi perina, lăsândŭ pe sĕrmanulŭ omŭ care se lupta cu mórtea numai pe paiele góle de pe scândurile patului. De-odată cu eşirea esecutorului din casă, sĕrmanulŭ omŭ îşĭ dete sufletulŭ.

*

Către séră nenorocita femee din colţulŭ stradei porni spre casă, têrêndŭ după ea pe cei doi copilaşĭ, ale căroru puterĭ erau sfĕrşite de fóme şi de frigŭ. Când sĕrmana femee intră în casă, unŭ ţipetŭ durerosŭ eşi din peptulŭ ei. Cadavrulŭ bărbatului ei îngheţase pe paiele cele recĭ.

— Dragii mamei, tatălŭ vostru dórme, culcaţi-vĕ şi voi, şi mâne când vĕ veţĭ deşteptă, veţĭ găsi hăinuţele în mijloculŭ casei şi o masă încărcată cu măncărĭ, grăi mama lorŭ, care îşi simţi că puterile i se sfĕrşescŭ şi ei.

Nenorocita mamă le aşternu câteva paie pe scândurile putrede ale casei, îşĭ culcă copii şi se aşeḑă şi ea lângă ei

A doua ḑi, ḑiua nascerei Domnului, sufletele lorŭ petreceu în cerŭ. Dumneḑeu îi scăpase pe toţĭ de miseriile lumei

Corpurile lerŭ zacŭ acum în cimitirŭ în acelaşĭ locŭ, şi nimenea nu scie afară de esecutorulŭ. de dare că ele sunt jertfele fómei şi ale frigului.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

**Berlin**, 5 Ianuarie. — La serbarea de erĭ a centenarului limbistului Grimm, ţinută la universitate, a asistatŭ şi prinţulŭ de corónă. Discursulŭ sĕrbătorescŭ l'a ţinutŭ profesorulŭ Scherer.

**Paris**, 5 Ianuariu. — Erĭ s'a făcutŭ la mormêntulŭ lui Blanquis o manifestaţiune de către 500 de anarchiştĭ. S'au ţinutŭ obicinuitele discursurĭ violente, în contra burghesimei. De altmintrelea nu s'a întêmplatŭ nicĭ unŭ incidentŭ.

## DIVERSE.

(† **Necrologŭ.**) — Sâmbĕtă în 22 l. c. a rĕposatŭ în vigórea etăţii, de 42 de anĭ, **Dumitru D. Lupanŭ**, unulŭ din bravii şi sĕrguitorii comercianţĭ românĭ ai Braşovului. Rĕmăşiţele séle pămêntescĭ se vorŭ astruca Marţĭ în 25 Decemvre în cimiteriulŭ bisericei Sf. Treimĭ de pe Tocile.

**Nu numai Cumberland citesce gândurile.** — Intr'o cafenea se întêlniră acum câteva ḑile doui prietinĭ şi începură a vorbi despre Cumberland. A: »Ai vĕḑutŭ pe cititorulŭ gândurilorŭ?« B: »Nu, dar îmĭ pare că arta lui nu e tocmai aşa de minunată.« A: »Cum aşa?« B: „Da, croitorulŭ meu încă se pricepe în arta asta. L'amŭ întrebatŭ erĭ, dacă vrea sĕ-mĭ facă unŭ paltonŭ de érnă? Elŭ îmĭ rĕspunse imediatŭ: Nu! — Pentru ce? îlŭ întrebaiu eu. — „Pentrucă totŭ nu mi-lŭ plătescĭ,« îmĭ rĕspunse elŭ. Prin urmare veḑĭ, că şi croitorulŭ meu citesce gândurile ca şi Cumberland.«

populare erau oficinele bărbierilorŭ, unde se întâlniau individii, carĭ nu purtau bărbĭ şi cei spânĭ, pentru ca sĕ afle din gura unui „Figaro‘ (bărbierŭ glumeţŭ), clasicŭ vechiu, décă a [illegible] Egiptŭ séu décă au sositŭ buletine despre [illegible] erĭ ale armatei dela Rinŭ. Modulŭ [illegible] fostŭ firesce de fórte mare inpor[illegible] bernele erau adevĕrate producĕto[illegible]e; aicĭ se ridicau monumente celorŭ [illegible]u urgisiţĭ; aicĭ se destila aşa ḑicêndŭ [illegible]rului, care apoi cu ocasiunea represen[illegible] circŭ şi la alte asomenea ocasiunĭ se vĕrsa [illegible] periculóse asupra capetelorŭ guvernului împĕrătescŭ şi de acéstă dispositiune imperatorii ţinéu sémă cu mai mare seriositate decâtŭ chiar de cele mai solemnele hotărîrĭ ale »părinţilorŭ adunaţĭ« (patres conscripti).

Pe lângă acestŭ modŭ de publicitate negenată mai esista una sistematică, şi adecă mai vêrtosŭ pentru acele trebuinţe ale publicului, carĭ astăḑĭ îşĭ află mulţămirea lorŭ în partea de inseratele ḑiarelorŭ marĭ moderne. Obiectele perdute, spre esemplu, erau reclamate în publicŭ séu printur'unŭ eroldŭ séu prin aşa numitele anunţurĭ de albumŭ, arareorĭ însĕ prin espunerea de table de lemnŭ, pe carĭ erau descrise respectivele obiecte. Albumŭ dela **albus** — albŭ se numiau nişte cvadrate spoite cu culóre deschisă, uneorĭ şi albă, carĭ se puneu de municipalitate séu de întreprinḑĕtorĭ privaţĭ pe la colţurile caselorŭ şi erau în parte séu cu totulŭ închiriate interesaţilorŭ. Unŭ mare numĕrŭ de anunţurĭ de părete de felulŭ acesta ne oferă Pompeii, oraşulŭ care fŭ împresuratŭ de lava Vesuviului la a. 70 după Christosŭ şi desgropatŭ în ḑilele nóstre. In acestŭ oraşŭ aflămŭ publicaţiunĭ în favorulŭ unuia séu altuia candidatŭ de alegere: Filipŭ recomandă pe Caiu Aprasiu Felix, Paratu pe Pansa. Anumite corporaţiunĭ facŭ cunoscutŭ numele aceluia pe care îlŭ ţinŭ demnŭ de a fi Edilŭ dintre mai mulţĭ petenţĭ: Corporaţiunile hamalilorŭ (sărcinarilorŭ), catărarilorŭ, teslarilorŭ (têmplarilorŭ), precupeţilorŭ etc. se declară energicŭ pentru bărbatulŭ încrederii lorŭ, aurarii pretindŭ unanimŭ alegerea lui Fotinŭ (Photinus). Ba chiar programele de teatre şi amfiteatre se desemnau de obiceiu cu penelulŭ pe tablele de albumŭ: Mâne mare representaţiune — gladiatorii aceia şi aceia vorŭ păşi aşa şi aşa; douĕ ḑecĭ, treiḑecĭ, patru-ḑecĭ de animale răpitóre stau la dispositiune; de arşiţa sórelui scutesce cortulŭ celŭ prelinsŭ cu apă, ce nu e frică, ce întreprinḑĕtorii l'au făcutŭ cu jertfe necreḑutŭ de marĭ, afară de acésta din timpŭ în timpu se mai face şi câte o sparsiune (sparsio), stropire cu apă parfumată, pentru rĕcorirea privitorilorŭ.

(Va urmă).




Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 3 Ianuarie st. n. 1885

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ ungară 6% | 123.15 | Bonurĭ croato-slavone | 100.— |
| Rentă de aurŭ 4% | 96.— | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 98.25 |
| Rentă de hârtiă 5% | 91.30 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 116 50 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 145.50 | Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului | 117.10 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 97.30 | Renta de hărtiă austriacă | 82.20 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | —.— | Renta de arg. austr. | 83.20 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 105.30 | Renta de aurŭ austr. | 104.10 |
| Bonurĭ rurale ungare | 101.— | Losurile din 1860 | 135 60 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 100.50 | Acțiunile băncei austro-ungare | 865.— |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 100.75 | Act. băncei de creditŭ ung. | 300.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 100.— | Act. băncei de creditŭ austr. | 298.30 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 101.— | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.80 |
| | | Napoleon-d'orĭ | 9.78½ |
| | | Mărcĭ 100 împ. germ. | 60.85 |
| | | Londra 10 Livres sterlinge | 123.40 |

**Bursa de Bucurescĭ.**

Cota oficială dela 22 Decemvre st. v. 1884.

| | Cump. | vĕnd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 87 | 88 |
| Renta rom. amort. (5%) | 91½ | 92½ |
| » convert. (6%) | 85 | 86½ |
| Împr. oraș. Buc. (20 fr.) | 30 | 32 |
| Credit fonc. rural (7%) | 96¼ | 96½ |
| » „ „ (5%) | 82 | 83 |
| » » urban (7%) | 94¼ | 95 |
| » » » (6%) | 91 | 92 |
| » » » (5%) | 80 | 85 |
| Banca națională a României | 1150 | 1170 |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | 290½ | 295 |
| « » » Națională | 220 | 225 |
| Aurŭ | 15½ | — |
| Bancnote austriace contra aurŭ | — | — |

**Cursulu pieței Brașovŭ**

din 5 Ianuarie st. n. 1885

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.55 | Vĕnd. | 8.50 |
| Argint românesc | » | 8.40 | » | 8.45 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.74 | » | 9.75 |
| Lire turcescĭ | » | 10.98 | » | 11.— |
| Imperialĭ | » | 9.98 | » | 10.— |
| Galbenĭ | » | 5.70 | » | 5.72 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | » | 100— | » | 101.50 |
| Ruble Rusescĭ | » | 125— | » | 126— |
| Discontulŭ | » | 7—10 % pe anŭ. | | |

**Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)**

Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, cari au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“









Tipografia ALEXI, Brașovŭ.